

Vážení posluchači,
nad rámec základního programu Univerzity třetího věku MU ve spolupráci s Ekonomicko-správní fakultou MU Vám nabízíme krátkodobý kurz

České ekonomické století

Forma výuky: prezenčně

V případě, že bude zakázána kontaktní prezenční výuka, bude kurz ukončen a neuskutečněné lekce budou nahrazeny po obnovení kontaktní výuky.

Počet účastníků: maximálně 50 osob

Přednášející: prof. Ing. Karel Dyba, CSc.

Termín: **8. 11. – 13. 12. 2021**, vždy v pondělí od 14:00 do 15:30 hod.
(8. 11., 15. 11., 22. 11., 29. 11., 6. 12. 13. 12.; tj. 6 přednášek)

Místo konání: učebna A31 (budova A, 3. patro), Filozofická fakulta MU (Arna Nováka 1)

Cena: **300,- Kč** (cena pro posluchače U3V na MUNI)
400,- Kč

Účastníci kurzu získají hlubší náhled na **klíčové problémy vývoje české ekonomiky v uplynulém století**, zejména však v posledních 30 letech po pádu komunizmu (včetně aktuálních současných otázek).

Přehled jednotlivých přednášek

1. Zákruty vývoje československé/české ekonomiky: 1918-1989	8. 11.2021
2. Pád komunizmu v r. 1989 a otázka ekonomické transformace	15. 11. 2021
3. Reintegrace české ekonomiky se západní Evropou: 1990-2004	22. 11. 2021
4. Big bang v r. 2004 včetně našeho vstupu do EU	29. 11. 2021
5. Velká recese v minulé dekádě a dopad na českou ekonomiku	6. 12. 2021
6. Otázka konvergence aneb doháníme ekonomickou úroveň Rakouska?	13. 12. 2021

Stručný obsah každé přednášky naleznete na druhé straně této nabídky.

Při účasti na prezenčním kurzu U3V MU je třeba vždy dodržovat platná nařízení a opatření vlády ČR a Masarykovy univerzity podle [univerzitního semaforu](#).

V případě zájmu o kurz se přihlaste **prostřednictvím elektronické přihlášky** – odkaz je umístěn níže.

[Elektronická přihláška do kurzu České ekonomické století](#)

Pokyny k platbě obdržíte ve formě faktury **nejpozději týden od podání přihlášky**, vzhledem k aktuální situaci preferujeme platbu **bankovním převodem**. Je-li to možné, zvolte prosím tuto variantu. Poplatek za kurz prosím uhradte co **nejdříve**, bez ohledu na splatnost faktury, **nejpozději týden před zahájením kurzu**.

Mgr. Svatava Kalná, v. r.
vedoucí Oddělení CŽV

prof. Ing. Karel Dyba, CSc., v. r.
odborný garant kurzu

Masarykova univerzita, Univerzita třetího věku

Komenského nám. 2, 602 00 Brno

www.u3v.muni.cz, [mail: u3v@rect.muni.cz](mailto:u3v@rect.muni.cz), [tel.: 549 49 8141](tel:549498141)

Úřední hodiny: Po, St: 9:00 – 11:00 hod.
Út, Čt: 13:00 – 15:00 hod.

Stručný obsah jednotlivých přednášek

1. Zákruty vývoje československé/české ekonomiky: 1918-1989 **8. 11. 2021**

- Stručně o historii československé/ české ekonomiky: komparace s Rakouskem. Stav před vznikem Československa v r. 1918, meziválečné období, protektorát. Situace po 2. Světové válce, období 1945-1948.
- Vývoj české (ne)ekonomiky po komunistickém převratu v r. 1948: totální znárodnění, autoritativní centrální plánování sovětského typu, potlačení tržních mechanismů, uzavřenost ekonomiky atd. Česká ekonomika jako „kovárna a strojírna“ v rámci RVHP a dopad na hospodářskou výkonnost a blahobyt. Pokusy o quasireformu na konci padesátých let.
- Příčiny propadu ekonomiky na počátku šedesátých let, Šikova reforma (EÚ ČSAV), její ideové zdroje. Jaký byl statistický odraz jejího dopadu na makroekonomických datech?
- Konec „nedokončené“ Šikovy reformy a návrat k tradičnímu autoritativnímu centrálnímu plánování. Osud hlavních protagonistů reformem.
- Klausovy semináře v SBČS a jejich obsah a účastníci.
- Vznik Prognostického ústavu ČSAV a jeho fungování aneb Pravda o PgÚ. Gorbačev a „přestavba“ u nás?
- Skomírání výkonnosti české ekonomiky v průběhu 40. Let reálně socialistické úchyly a zaostávání za vývojem kapitalistických zemí západní Evropy, srovnání s Rakouskem.

2. Pád komunizmu v r. 1989 a otázka ekonomické transformace **15. 11. 2021**

- „Souboj“ o koncepci ekonomické transformace.
- Klausovský scénář transformace české ekonomiky, jeho zdroje a hlavní principy: restriktivní makroekonomická politika, liberalizace cen a otevření trhů, liberalizace zahraničního obchodu a otázka konvertibility koruny
- Transformační hospodářská politika v praxi a její statistický odraz: inflace, transformační recese – skutečnost nebo mythus (?), nezaměstnanost, privatizace a její efekty, sociální síť.
- Zásadní strukturální změny v ekonomice v první polovině 90 let včetně změn v chování spotřebitelů: statistická dokumentace.
- K otázce „sametového rozdělení“ Československa. Uzavřené dohody se Slovenskem před rozchodem a proč. Efekt rozchodu na ekonomiku ČR a Slovenska. (Dlouhodobé efekty?)
- Komparace české transformace s transformací v ostatních post-komunistických zemích včetně bývalé NDR. Statistická dokumentace. Hodnocení výsledků
- Byla to tzv. „šoková terapie“? Proč rychlé překročení Rubikonu bylo žádoucí? Atd.
- Vstup do OECD (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj) v r. 1995 a jeho význam. (Přípomínka Marshallova plánu a naší neúčasti v něm. O co jsme přišli?)

3. Reintegrace české ekonomiky se západní Evropou: 1990-2004 **22. 11. 2021**

- Otevřenost tržní ekonomiky, výhody či nevýhody. Ukazatelé otevřenosti české ekonomiky a jejich vývoj. Srovnání s některými vybranými zeměmi
- Strukturální změny v zahraničním obchodě pod vlivem tržních sil: změny v geografické a komoditní struktuře, mikroekonomické změny v privatizovaných firmách. Návrat k předválečné geografické struktuře zahraničního obchodu a proč. Dokumentace na statistických datech.
- Vývoj zahraničních přímých investic. Ekonomický význam přímých zahraničních investic aneb potřebovali jsme pobídky pro zahraniční investory? Zvláštní zřetel: automobilový průmysl.
- Změny v institucionální struktuře české ekonomiky v důsledku reintegrace české ekonomiky se západní Evropou. Přijetí „aqui communautaire“.

4. Big bang v r. 2004 včetně našeho vstupu do EU

29. 11. 2021

- Připomínka institucionálního vývoje EU: od Evropského společenství uhlí a oceli, přes Římské dohody (vznik Společného trhu) až po Jednotný trh (single market). EU a eurozóna.
- Odbočka: Hlavní současné instituce EU, mění se váha EU ve světě-komparace.
- Co by bylo, kdyby nebyl únor 1948?? Náčrt alternativního vývoje Československa.
- Zákruty jednání o vstupu postkomunistických zemí, včetně nás, do EU. Rozpaky na straně členských zemí EU a proč (rozšíření vs. prohloubení, dilemma 90. let). Big bang 2004, tj. přijetí 10 postkomunistických zemí na úrovni jednotného trhu. Pohled do zákulisí jednání.
- Náklady přizpůsobení naší ekonomiky členství v EU. Proč šlo o tzv. „hladké přistání“.
- Efekt formálního členství pro nás. Efekty pro „staré“ členské země. Příklad Německa a Francie. Dopad rozšíření EU o postkomunistické země na země jižní Evropy.
- Vývoj české ekonomiky v rámci EU po vstupu do začátku Velké recese 2008-2009. Co nám říkají statistická data.

5. Velká recese v minulé dekádě a dopad na českou ekonomiku

6. 12. 2021

- Připomínka: Výhody a nevýhody vysoké míry otevřenosti ekonomiky jako je naše
- Velká recese v minulé dekádě, její příčiny a reakce hospodářské politiky. Analogie s Velkou depresí v 30. letech minulého století?
- Dopad Velké recese na naši ekonomiku a její odraz ve statistických datech: mezinárodní komparace hospodářsko politické reakce v relativně srovnatelném vzorku zemí
- Obnovení hospodářského růstu české ekonomiky: vnitřní a vnější faktory působící na jeho obnovu (monetární a fiskální politika, zahraniční poptávka apod.)
- Současné výzvy pro naši hospodářskou politiku
- Euro ano či ne? Brexit? Trumponomika? Čína? Apod.

6. Otázka konvergence aneb doháníme ekonomickou úroveň Rakouska?

13. 12. 2021

- Proč je užitečné srovnání s Rakouskem, které má dnes čtvrtý nejvyšší HDP per cap v rámci zemí EU?
- České země a Rakousko v rámci Rakousko-Uherské monarchie a v období mezi dvěma světovými válkami v minulém století: porovnání dosažené ekonomické úrovně
- Ekonomická výkonnost (HDP per cap) Československa/České republiky a Rakouska těsně po Druhé světové válce
- Systémová odlišnost ekonomik Rakouska a České republiky po r. 1948 a rozdílný vývoj ekonomické výkonnosti/úrovně a blahobytu v obou zemích: srovnání ekonomické úrovně v r. 1989. Co nás stálo provozování 40 let komunistické (ne)ekonomiky (Rakousko jako etalon srovnání)?
- Konvergujeme po našem návratu k reálnému kapitalizmu (a překonání dopadu Velké deprese) k ekonomické úrovni Rakouska? A jak jsme daleko po téměř 30 letech? Co nám říkají srovnatelná statistická data (HDP per cap převedená kurzem obchodní parity) produkovaná OECD resp. Eurostatem?
- Globalizace je pro nás výhodou či nevýhodou?